

УДК 004.42:338.24:65.015.2

DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/191-27>**Глуценко А.В.**асистент кафедри економічної теорії
та міжнародних економічних відносин,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7953-2098>**Ячменникова А.А.**студентка,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури**Hlushchenko Anna, Yachmennikova Angelina**
Dnieper State Academy of Construction and Architecture

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ КОМПАНІЇ APPLE НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ

Стартована у 1976 році Стивом Джобсом, Стивом Возняком та Рональдом Уейном в гаражі на південному заході Каліфорнії, Apple Inc. швидко визначилася як ключовий учасник світового ринку інформаційних технологій. Розвиток цієї компанії в міжнародному вимірі не лише свідчить про успіх підприємницької діяльності, а й є ілюстративним прикладом стратегічного підходу до інновацій та глобального бізнесу. Розпочавши зі скромних початків, Apple зміцнювала свою позицію на міжнародному ринку завдяки неперевершеним технологічним рішенням та унікальному дизайну своїх продуктів. За допомогою таких іконічних виробів, як Macintosh, iPod, iPhone та iPad, компанія визначила нові стандарти у сфері споживчої електроніки, привертаючи увагу та лояльність клієнтів по всьому світу. Ця стаття досліджує історію становлення Apple на міжнародному ринку, розглядаючи ключові етапи її розвитку, стратегії виходу на глобальні ринки, а також вплив її продукції на технологічний ландшафт та споживчу поведінку. Історія становлення компанії Apple на світовому ринку є захоплюючим шляхом інновацій і змін. Однак, існує кілька невирішених проблем, які заслуговують на увагу і додаткового дослідження. Однією з ключових сфер інтересу є вплив культурних відмінностей на успішне використання продукції Apple. Геополітичні виклики також знаходяться у центрі уваги. Як глобальні політичні події впливають на стратегію Apple на світовому ринку? Як компанія справляється з геополітичними ризиками та змінами у світовій політиці? Нарешті, в контексті майбутнього компанії Apple важливо розглянути виклики та перспективи в галузі інновацій. Які виклики існують для Apple на світовому ринку інновацій? Які перспективи розвитку та виклики чекають на компанію в майбутньому? Дослідження цих аспектів не тільки поглибить розуміння історії компанії Apple, але й порушить важливі питання для подальших досліджень та роздумів у галузі міжнародного бізнесу та технологічних інновацій.

Ключові слова: Apple Inc., інформаційні технології, глобальний ринок, інновації, підприємницька діяльність, технологічний ландшафт, споживча електроніка, Macintosh, iPod, iPhone, iPad, стратегія виходу на ринок, розвиток компанії.

THE HISTORY OF APPLE'S FORMATION IN THE INTERNATIONAL MARKET

Founded in 1976 by Steve Jobs, Steve Wozniak, and Ronald Wayne, Apple Inc. started in a California garage and swiftly became a major player in the global information technology market. This unassuming garage, resonating with the echoes of innovation, became the crucible where the seeds of a global technological revolution were sown. Apple's growth illustrates successful entrepreneurship and strategic innovation in global business. Known for its unique product design and technological prowess, Apple has released iconic products like the Macintosh, iPod, iPhone, and iPad, redefining consumer electronics and garnering worldwide customer loyalty. Apple's journey highlights key developmental stages and strategies for global market entry, significantly impacting the tech landscape and consumer habits. Its global expansion involved strategic alliances, targeted marketing, and product localization. Technological milestones, such as the Macintosh, iPod, iPhone, and iPad, underscored Apple's commitment to innovation and user experience. Apple's influence extends to consumer behavior, evident in its integrated ecosystem of hardware, software, and services, enhancing user experience and brand loyalty. Despite challenges like competition and market dynamics, Apple's focus on quality and design excellence solidified its leadership in the tech world. As Apple evolves, initiatives like Apple Silicon, augmented reality, and sustainability show its future-shaping dedication. Apple's cultural impact goes beyond products, influencing design trends and consumer expectations, with its design language and brand symbolizing innovation and aspirational living. In summary, Apple's rise from a startup to a global tech giant underscores the power of innovation, strategic vision, and consumer-centric design. Its international success stems from a commitment to excellence and addressing consumer needs worldwide, leaving a legacy that transcends its products and shapes global technology engagement. This article examines the history of Apple's emergence in the international market, looking at key stages of its development, strategies for entering global markets, and the impact of its products on the technological landscape and consumer behavior. The history of the formation of Apple in the world market is a fascinating path of innovation and change. However, there are several unresolved issues that deserve attention and additional research. One of the key areas of interest is the impact of cultural differences on the successful use of Apple products. Geopolitical challenges are also in the spotlight. How do global political events affect Apple's strategy in the world market? How does the company deal with geopolitical risks and changes in world politics? Finally, in the context of Apple's future, it is important to consider the challenges and prospects for innovation. What are the challenges for Apple in the global innovation market? What development prospects and challenges await the company in the future? Studying these aspects will not only deepen the understanding of Apple's history, but also raise important questions for further research and reflection in the field of international business and technological innovation.

Keywords: Apple Inc., information technology, global market, innovation, entrepreneurial activity, technological landscape, consumer electronics, Macintosh, iPod, iPhone, iPad, market entry strategy, company development.

JEL classification: L10, O31, F23, M10

Постановка проблеми. Історія становлення Apple на міжнародному ринку представляє собою захоплюючий наратив успіху та досягнень у сфері інформаційних технологій. Однак цей процес також викликав істотні виклики та проблеми, які вимагають детального розгляду. Зокрема, ключові аспекти включають стратегічні вибори компанії при виході на міжнародні ринки, вплив конкуренції та глобальних технологічних тенденцій, а також взаємодію з різноманітними культурними та економічними контекстами.

Ця стаття ставить за мету ретельний аналіз етапів становлення Apple на світовому ринку, виявлення ключових викликів, що стояли перед компанією, і оцінка стратегічних рішень, які дозволили їй досягти успіху в глобальному масштабі. Порухення цих проблем сприятиме кращому розумінню динаміки розвитку та взаємодії Apple з міжнародним споживачем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У статті "Ранні Роки Apple: Від Гаража до Глобального Бренду", написаній Гіпером Версом проводиться дуже глибокий аналіз та дослідження. Ця стаття досліджує початкові етапи створення Apple, включаючи унікальну партнерську динаміку між Стивом Джобсом, Стивом Возняком та Рональдом Вейном. У статті також розглянуті ранні виробничі та маркетингові стратегії, що допомогли Apple вийти з гаража у великий бізнес [1].

У іншій статті "Apple II та Macintosh: Революції у Персональних Комп'ютерах", яку написав Хавьер Янес, проводиться не менш вагомий дослідження та аналіз даних. Ця стаття зосереджена на впливі Apple II та Macintosh на ринок персональних комп'ютерів. Були розглянуті технічні інновації, маркетингові стратегії та їх вплив на сучасну комп'ютерну індустрію [2].

Невирішені проблеми. На нашу думку існує кілька невирішених проблем, які заслуговують на увагу і додаткового дослідження. А саме: вплив культурних відмінностей на успішне використання продукції Apple, її спосіб адаптації до різних культурних особливостей у різних країнах.

Мета статті полягає в ретельному розгляді етапів розвитку та стратегій компанії Apple Inc. на світовому ринку інформаційних технологій. Ця стаття спрямована на вивчення ключових моментів та вирішення важливих питань, таких як вплив глобалізації, взаємодія з різними культурними контекстами, стратегії конкуренції та інноваційний розвиток компанії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Компанія Apple Inc., заснована в 1976 році, стоїть за рядом переломних моментів у сфері технологій, впливаючи на культурні та соціальні зміни у всьому світі. Її історія є феноменальним прикладом інновацій, відважного підприємництва та здатності змінювати напрями розвитку глобального ринку електроніки. Заснована Стивом Джобсом, Стивом Возняком та Рональдом Вейном, Apple розпочала свою діяльність як невелика компанія, що працювала у гаражі Джобса в Лос-Альтосі, Каліфорнія. Це був період, коли ідея персональних комп'ютерів тільки зароджувалася, і багато хто сприймав їх як занадто складні для загального користувача. Apple взяла на себе сміливу місію довести зворотне, прагнучи зробити комп'ютери доступними, зрозумілими та приємними у використанні для широкої аудиторії. Цей підхід виявився революційним. Apple швидко здобула славу завдяки своїм інноваційним

продуктам, які поєднували в собі елегантний дизайн, простоту використання та високу якість. Першим великим успіхом компанії став Apple II, що став одним з перших масово вироблених персональних комп'ютерів у світі. З тих пір історія Apple стала низкою успішних інноваційних продуктів та технологій, які часто випереджали свій час. Протягом своєї історії компанія змінила багато галузей, включаючи музику, мобільні телефони та планшетні комп'ютери. Випуск iPod, iPhone та iPad стали важливими віхами не тільки в історії компанії, але й у розвитку сучасних технологій взагалі. Історія Apple також тісно пов'язана з її засновником, Стивом Джобсом, який був не тільки визнаним лідером і візіонером, але й символом компанії. Його особистість, погляди на дизайн і бізнес значно вплинули на культуру та філософію Apple. Сьогодні Apple відома не тільки своїми продуктами, але й своєю корпоративною культурою, фокусуючись на інноваціях, якості та дизайні. Компанія продовжує зміцнювати свої позиції на ринку, випускаючи нові та вдосконалені продукти та послуги, які знаходять відгук у мільйонів користувачів по всьому світу. Таким чином, історія Apple є яскравим прикладом того, як інновації, сміливість та наполегливість можуть не тільки змінити компанію, але й увесь світ навколо нас [3].

Компанія Apple Inc. була заснована у 1976 році трьома підприємцями: Стивом Джобсом, Стивом Возняком та Рональдом Вейном. Заснування компанії та її ранні роки є ключовими у розумінні того, як маленька ідея перетворилася на одну з найвпливовіших технологічних корпорацій у світі.

Історія Apple починається у гаражі сімейного будинку Стіва Джобса у містечку Лос-Альтос, Каліфорнія. Це місце стало майже міфічним у історії технологічного підприємництва, символізуючи початок великої мрії. Тут, серед скромних умов, тріо засновників почало роботу над створенням першого продукту. Першим продуктом, що поклав початок Apple, був Apple I – персональний комп'ютер, ручно складений Стивом Возняком. Возняк, інженер і хакер, захоплювався ідеєю створення доступного комп'ютера, який міг би використовувати звичайна людина. Apple I був представлений у квітні 1976 року на зустрічі Клубу Комп'ютерних Ентузіастів Homebrew Computer Club у Силіконовій Долині.

Рональд Вейн, хоча і менш відомий в історії Apple, грав важливу роль на ранньому етапі. Вейн допоміг Джобсу та Возняку оформити юридичні аспекти заснування компанії та навіть розробив перший логотип Apple. Однак він відмовився від своєї частки у компанії через кілька тижнів, обмінявши її на невелику суму грошей [4].

Для фінансування виробництва Apple I, Стів Джобс продав свій мікроавтобус Volkswagen, а Стів Возняк – свій ручний калькулятор HP. Це був ризик, але він окупився: Apple I був відносно успішним, особливо серед комп'ютерних хобістів. Він продавався по ціні \$666.66, що було тоді досить доступною ціною для персонального комп'ютера.

Успіх Apple I спонукав компанію до розробки її наступника, Apple II, який був представлений у 1977 році. Apple II став одним з найуспішніших персональних комп'ютерів свого часу, заклавши основу для майбутніх успіхів Apple [5].

Ці ранні роки були критичними для формування філософії Apple. Вони відображають інноваційний дух, готовність ризикувати та постійне прагнення до створення продуктів, які були б не просто технологічно передовими, але й інтуїтивно зрозумілими та привабливими для користувачів. Ці ключові принципи лягли в основу майбутніх успіхів Apple, перетворивши її з невеликої стартап-компанії у глобального технологічного гіганта.

Запуск Apple II у 1977 році став ключовою подією в історії компанії Apple і вважається однією з визначних моментів в історії персональних комп'ютерів. Цей продукт не тільки закріпив репутацію Apple як інноваційної компанії, але й відіграв значну роль у популяризації персональних комп'ютерів серед широкої аудиторії [6].

Apple II був розроблений Стівом Возняком, який прагнув створити більш удосконалений та доступний персональний комп'ютер, ніж його попередник Apple I. Однією з ключових особливостей Apple II була його відкрита архітектура, що дозволяла користувачам легко розширювати й модифікувати комп'ютер, а також інтеграція кольорового графічного дисплея, який був рідкістю на той час. Комп'ютер також включав вбудований BASIC інтерпретатор, спрощуючи програмування для звичайних користувачів.

Стів Джобс, який відповідав за маркетинг Apple II, прагнув зробити комп'ютер привабливим не тільки для технічно обізнаних користувачів, але й для широкої аудиторії. Він наголошував на елегантному дизайні, простоті використання та потенціалі комп'ютера в освіті та домашньому використанні. Apple II був одним з перших комп'ютерів, що активно рекламувались для масового ринку.

Запуск Apple II мав величезний успіх. Він швидко став одним з найбільш популярних персональних

комп'ютерів свого часу, завдяки своїй універсальності, надійності та здатності до розширення. Apple II відіграв важливу роль у популяризації комп'ютерів в освітніх установах, офісах та домогосподарствах, тим самим сприяючи комп'ютерній революції 1980-х років. В цілому, Apple II став символом нової ери в технологіях та одним з найважливіших продуктів у історії Apple, що забезпечив фундамент для її майбутнього зростання та успіху.

Інновації та виклики починаються 1980-ті роки були вирішальними для компанії Apple, ознаменовані як значними інноваціями, так і серйозними викликами. Цей період характеризувався як експериментами у дизайні та технологіях, так і внутрішніми боротьбами за напрямок компанії. Найзначнішою подією цього періоду був запуск Macintosh у 1984 році. Macintosh був першим масовим персональним комп'ютером з графічним користувацьким інтерфейсом (GUI), що дозволяв користувачам взаємодіяти з комп'ютером за допомогою візуальних об'єктів, а не текстових команд. Це стало революційним кроком у роботі з комп'ютерами та значно спростило їх використання для широкої публіки [7].

Дизайн Macintosh також був унікальним. Комп'ютер мав компактні розміри, вбудований екран та стильний вигляд, що робило його візуально відрізнитися від більшості інших персональних комп'ютерів того часу. Презентація Macintosh була підкріплена легендарною рекламою "1984", яка вважається однією з найвідоміших рекламних кампаній у світі.

Цей період також був важким для Apple через внутрішні конфлікти та зміни у керівництві. Зокрема, виникали розбіжності щодо стратегічного напрямку компанії між Стівом Джобсом та іншими високопосадовцями. Це призвело до відходу Джобса з

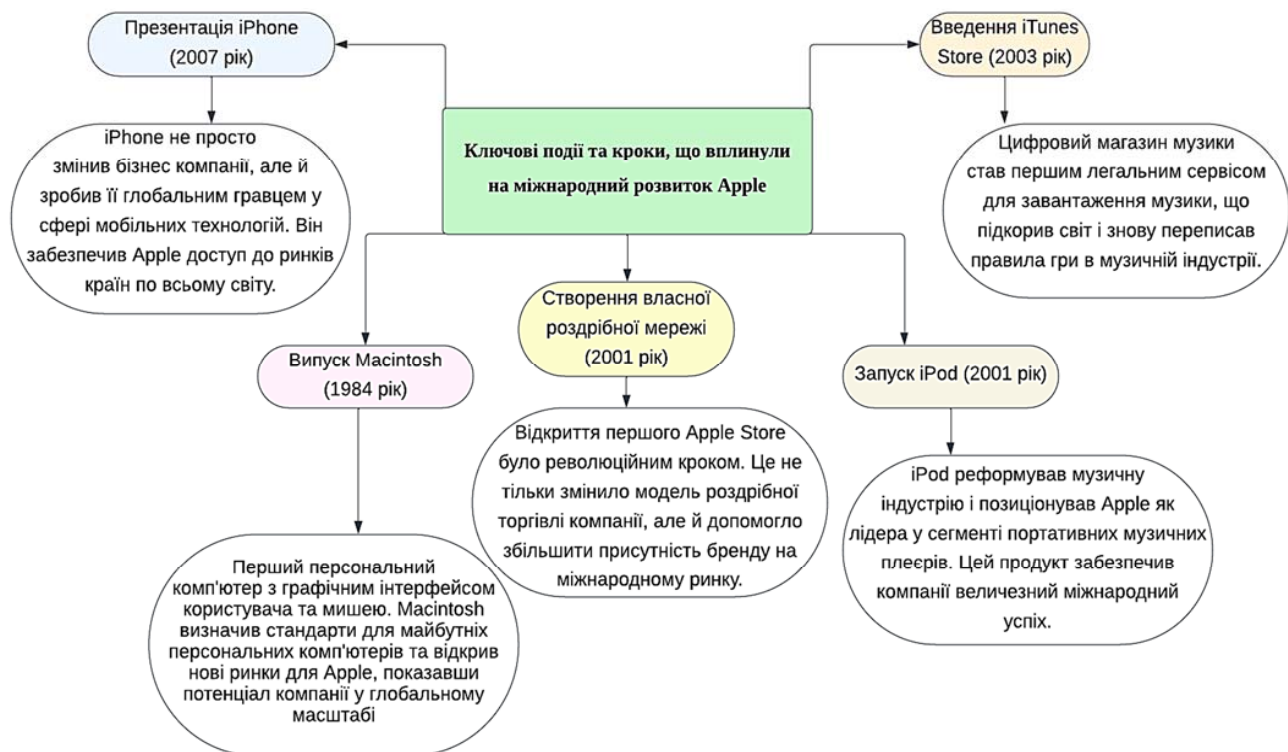

Рис. 1. Ключові події та кроки, що вплинули на міжнародний розвиток Apple

Apple у 1985 році після серії конфліктів із керівництвом, особливо з Джоном Скаллі, якого сам Джобс привів на посаду головного виконавчого директора. 1980-ті також були часом, коли Apple стикалася з інтенсивною конкуренцією. Ринок персональних комп'ютерів ставав все більш насиченим, а компанії, такі як IBM і Microsoft, займали все більшу частку ринку. Це вимагало від Apple не лише інновацій, але й швидкої адаптації до змінюваних умов ринку. 1980-ті були періодом, який відзначився не тільки впровадженням революційних технологічних рішень від Apple, але й важливими викликами, які змусили компанію переосмислити свою стратегію та підходи до розвитку. Незважаючи на внутрішні та зовнішні виклики, цей період заклав основу для майбутніх інновацій та успіхів Apple.

Період з 1985 по 1997 рік був одним з найбільш драматичних та впливових у історії компанії Apple, оскільки він охоплює відхід та повернення одного з її засновників, Стіва Джобса. Відхід Джобса з Apple був результатом глибоких внутрішніх суперечок та боротьби за владу в компанії. Після запуску Macintosh у 1984 році, Apple зіткнулася з викликами, включаючи слабкі продажі та зростаючу конкуренцію. Внутрішні конфлікти між Джобсом і тодішнім генеральним директором Джоном Скаллі призвели до рішення ради директорів відсторонити Джобса від оперативного управління компанією. В результаті, Стів Джобс покинув Apple і заснував нову компанію – NeXT [8].

Заснування NeXT була спрямована на ринок вищої освіти та бізнесу з високими вимогами до обчислювальних можливостей. Компанія зосередилася на розробці передових комп'ютерних систем, включаючи NeXT Computer, який був запущений у 1988 році. NeXT також розробляла власну операційну систему NeXTSTEP, яка пізніше мала великий вплив на розробку macOS і iOS.

Після відходу Джобса, Apple переживала період змін і невизначеності. Компанія випробувала декілька стратегій і продуктів, але зіткнулася з численними викликами, включаючи зниження продажів, зменшення частки ринку та фінансові труднощі. В середині 1990-х Apple переживала один з найскладніших періодів у своїй історії.

Повернення Джобса в Apple в 1997 році сталося після того, як Apple придбала NeXT за 429 мільйонів доларів. Це придбання було спрямоване не тільки на отримання технологій NeXT, але й на повернення Джобса в компанію. Спочатку він повернувся як консультант, але згодом знову став генеральним директором.

Повернення Стіва Джобса в Apple та подальше перетворення компанії є одним з найбільш видатних прикладів повернення від провалу до успіху в історії бізнесу. Його лідерство та візія стали ключовими факторами у відродженні Apple як однієї з найінноваційніших і впливових компаній у світі.

Після повернення Стіва Джобса до Apple у 1997 році, компанія увійшла в нову еру, яка була ознаменована серією проривних інновацій. Ці продукти не просто змінили долю Apple, але й мали значний вплив на весь світовий ринок електроніки. Першим значним продуктом після повернення Джобса був iMac, представлений у 1998 році. iMac відрізнявся своїм унікальним дизайном, який включав прозорий корпус з яскравими

кольорами, що було різкою контрастацією до стандартних бежевих коробок персональних комп'ютерів того часу. iMac також був одним з перших комп'ютерів, який зосередився на простоті підключення до Інтернету, що було особливо актуально у кінці 1990-х років.

У 2001 році Apple представила iPod – портативний музичний плеєр, який корінним чином змінив спосіб, яким люди слухають музику. iPod з його простим інтерфейсом та великою місткістю для зберігання музики став надзвичайно популярним і зробив значний вплив на музичну індустрію, сприяючи розвитку цифрового розповсюдження музики [9].

Запуск iPhone у 2007 році став справжньою революцією у світі мобільних телефонів та технологій. iPhone представив сенсорний екран, який замінив фізичні клавіші, і забезпечив інтуїтивний інтерфейс з використанням мультитач жестів. Цей пристрій також інтегрував функції телефону, Інтернет-браузера та медіаплеєра, ставши справжнім смартфоном і встановивши стандарт для майбутніх мобільних пристроїв.

У 2010 році Apple представила iPad, який відкрив нову категорію пристроїв – планшетні комп'ютери. iPad поєднував переваги сенсорного екрану з потужністю та функціональністю, які робили його ідеальним для перегляду медіа, читання книг, роботи з документами та інших завдань. iPad швидко став популярним і створив цілком новий ринок планшетних комп'ютерів [10].

Кожен з цих продуктів не лише підкреслив інноваційний підхід Apple до технологій, але й мав значний вплив на повсякденне життя та звички мільйонів людей по всьому світу. Вони стали символами ери інновацій під керівництвом Стіва Джобса, і їх успіх забезпечив Apple статус однієї з найбільш інноваційних та успішних компаній у світі [11].

На сьогоднішній день, Apple є однією з найбільш впливових та інноваційних технологічних компаній у світі. Компанія продовжує вести ринок завдяки своєму постійному прагненню до інновацій, якісному дизайну та інтеграції своїх продуктів та послуг.

Продуктове портфоліо Apple має широкий асортимент продуктів, який включає:

– *Смартфони (iPhone)*: iPhone залишається одним з найпопулярніших та найвпливовіших смартфонів у світі, встановлюючи тенденції в дизайні, функціональності та технологіях.

– *Комп'ютери (MacBook, iMac, Mac Pro)*: Лінійка Mac комп'ютерів продовжує пропонувати високоякісні рішення для професіоналів та звичайних користувачів, включаючи інновації у продуктивності та дизайні.

– *Планшети (iPad)*: iPad домінує на ринку планшетів, пропонуючи різноманітні моделі для різних потреб, від базового споживання медіа до професійних завдань.

– *Носимі пристрої (Apple Watch, AirPods)*: Apple Watch та AirPods є лідерами у своїх категоріях, пропонуючи інновації у здоров'ї, фітнесі та бездротовому аудіо.

– *Софтвер і операційні системи*: Apple розробляє власні операційні системи, включаючи macOS для комп'ютерів Mac, iOS для iPhone, iPadOS для iPad, watchOS для Apple Watch та tvOS для Apple TV. Ці операційні системи відомі своєю надійністю, інтуїтивним інтерфейсом та хорошою інтеграцією з апаратним забезпеченням [12].

Сучасний Apple продовжує слідувати філософії інновацій та високої якості, закладеної Стівом Джобсом. Компанія зосереджується на розвитку інтегрованих продуктів та послуг, що працюють безшовно один з одним, створюючи унікальний користувацький досвід. Корпоративна культура Apple також характеризується стремлінням до досконалості, інноваційним дизайном та акцентом на конфіденційності та безпеці користувачів.

Дивлячись у майбутнє, Apple продовжує інвестувати в дослідження та розвиток нових технологій, таких як штучний інтелект, розширена реальність, автономні транспортні засоби та інші інноваційні напрямки. Компанія продовжує залишатися на передньому краї технологічного прогресу, зміцнюючи свою позицію як одного з провідних гравців на світовому ринку технологій [13].

Висновок. Історія Apple Inc. є вражаючим прикладом того, як інновації, візонерське лідерство та здатність адаптуватися до змін можуть привести компанію до вершин світового успіху. Починаючи з невеликого стартапу в гаражі, Apple трансформувалася у глобального технологічного лідера, підкреслюючи важливість новаторства та високої якості в кожному продукті. Інновації завжди були ключовою силою ком-

панії, починаючи від Apple I до iPhone та iPad. Кожен продукт Apple не просто слідував ринковим тенденціям, але й формував їх, відкриваючи нові можливості для споживачів. Стів Джобс, як засновник і візонер, відіграв ключову роль у формуванні цих інновацій та філософії компанії. Його унікальний підхід до керівництва, наполегливість у досягненні досконалості та здатність бачити майбутнє технологій вплинули на Apple та весь технологічний світ. Водночас Apple демонструє здатність швидко адаптуватися до змін у технологічному світі та ринкових умовах. Ця гнучкість допомогла компанії пережити численні виклики, від внутрішніх конфліктів до фінансових труднощів, кожен раз виходячи з них сильнішою та інноваційнішою. Фокус на якості та відмінному користувацькому досвіді, а також стратегічна інтеграція продуктів та послуг, створили в Apple сильну мережеву ефективність та забезпечили глибоку взаємодію з клієнтами. У підсумку, Apple залишається символом технологічного інноваційного духу, встановлюючи стандарти в галузі та надихаючи на нові досягнення у технологіях та дизайні. Її історія підкреслює, що відданість інноваціям, ефективне лідерство та гнучкість у прийнятті рішень є ключовими компонентами у досягненні довгострокового успіху в бізнесі.

Список використаних джерел:

1. "The Evolution of Apple: From Garage to Global Technology Giant". URL: <https://hiperverse.medium.com/the-evolution-of-apple-from-garage-to-global-technology-giant-ed52755fef5f>
2. "Apple II and Macintosh: Revolutions in Personal Computers". URL: <https://shop.minimuseum.com/blogs/articles/the-apple-ii-the-revolutionary-personal-computer>
3. Isaacson, Walter. "Steve Jobs." Simon & Schuster, 2011.
4. Lashinsky, Adam. "Inside Apple." Business Plus, 2012.
5. Young, Jeffrey S. "iCon Steve Jobs: The Greatest Second Act in the History of Business." John Wiley & Sons, 2005.
6. Isaacson, Walter. "Steve Jobs." Simon & Schuster, 2011.
7. Lashinsky, Adam. "Inside Apple." Business Plus, 2012.
8. Young, Jeffrey S. "iCon Steve Jobs: The Greatest Second Act in the History of Business." John Wiley & Sons, 2005.
9. Schlender, Brent, and Tetzeli, Rick. "Becoming Steve Jobs: The Evolution of a Reckless Upstart into a Visionary Leader." Crown Business, 2015.
10. Moritz, Michael. "Return to the Little Kingdom: How Apple and Steve Jobs Changed the World." Overlook Press, 2009.
11. Linzmayer, Owen W. "Apple Confidential 2.0: The Definitive History of the World's Most Colorful Company." No Starch Press, 2004.
12. Kahney, Leander. "Jony Ive: The Genius Behind Apple's Greatest Products." Portfolio, 2013.
13. Merchant, Brian. "The One Device: The Secret History of the iPhone." Little, Brown and Company, 2017.
14. Simon, William L. "iWoz: Computer Geek to Cult Icon: How I Invented the Personal Computer, Co-Founded Apple, and Had Fun Doing It." W. W. Norton & Company, 2006.